

Пропозиції
Державної служби фінансового моніторингу України
до проекту Закону України «Про захист персональних даних»
за ініціативою Чернева Є.В. та ін.
реєстраційний номер 5628 від 07.06.2021

до першого читання

1. Держфінмоніторингом проект Закону України «Про захист персональних даних» (далі – Законопроект) підтримується за умови його доопрацювання.

2. За результатами опрацювання Законопроекту Держфінмоніторинг пропонує врахувати наступне.

Стаття 36 Законопроекту встановлює зобов'язання для контролерів (повноваженнями якого в тому числі буде наділений і Держфінмоніторинг) забезпечувати контролюючому органу доступ до приміщень, засобів, інформаційно телекомунікаційних систем, матеріалів і документів, у тому числі на засадах, визначених законодавчими актами щодо захисту інформації з обмеженим доступом.

Однак, в першу чергу запропонована редакція не узгоджується з вимогами 29-ї Рекомендацій FATF, що пояснюється наступним.

Відповідно до пункту 9 Закону України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму» Держфінмоніторинг є органом, уповноваженим на виконання функцій підрозділу фінансової розвідки України.

29 Рекомендацією FATF встановлені вимоги щодо забезпечення незалежності підрозділу фінансової розвідки (далі – ПФР) та конфіденційності інформації, отриманої в процесі здійснення фінансового моніторингу.

Так, ПФР повинен захищати інформацію шляхом:

наявності правил, які управляють безпекою та конфіденційністю інформації, зокрема процедури обробки, збереження, передачі та захисту, а також доступу до інформації;

забезпечення того, що співробітники мають необхідний рівень допуску до інформації та розуміють свої обов'язки щодо обробки та передачі секретної та конфіденційної інформації;

забезпечення того, що існує обмежений доступ до приміщень та інформації, зокрема IT-систем ПФР.

Крім того, Україна є членом Егмонтської групи, яка слідкує за будь-якими змінами, які можуть вплинути на оперативну незалежність та автономію ПФР члснів.

За позицією Егмонтської групи, що ґрунтується на міжнародних стандартах правова база ПФР повинна захищати конфіденційність інформації, яку ПФР отримує і створює. Це включає в себе захист цієї інформації навіть від доступу вищестоящої організації ПФР. На практиці це означає, що ПФР має зберігати контроль над тим, хто має доступ до його ІТ систем і даних, включаючи фізичну документацію.

Отже, втручання у діяльність Держфінмоніторингу, в тому числі шляхом надання доступу до приміщень та інформації, може підірвати довіру до того, що інформація, яка є об'єктом обміну, залишатиметься конфіденційною, може поставити під сумнів об'єктивність зібраних даних, які передаються Держфінмоніторингом правоохоронним органам та ПФР іноземних держав, що в свою чергу може призвести до того, що національні і міжнародні зацікавлені сторони не бажатимуть обмінюватися інформацією з Держфінмоніторингом через ризик її компрометації.

Також, виявлення недоліків щодо операційної незалежності та автономії Держфінмоніторингу під час проведення наступного раунду взаємної оцінки експертами Комітету Ради Європи MONEYVAL може призвести до того, що Україна може бути ідентифікована в якості такої, що має стратегічні недоліки у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, та як наслідок може бути включена у сірі або чорні списки з послідовними наслідками як для її репутації так і для економіки безпосередньо.

Крім того, запропонована редакція статті 36 Законопроекту протирічить вимогам Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 25 Закону основним завданням Держфінмоніторингу є збирання, оброблення та проведення аналізу (операційного і стратегічного) інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванні тероризму чи фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення.

Як передбачено частиною чотирнадцятою статті 16 Закону інформація про фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу, отримана Держфінмоніторингом, обліковується цим органом.

Водночас, облік такої інформації забезпечується Держфінмониторингом в єдиній державній інформаційній системі у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі - єдина інформаційна система).

Окремо слід наголосити, що база єдиної інформаційної системи містить також інформацію, яку ПФР України отримує від ПФР іноземних держав в рамках співробітництва з Егмонтською групою підрозділів фінансових розвідок.

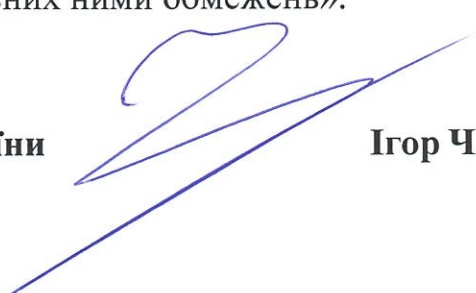
На підставі пункту 59 частини першої статті 1, частини одинадцятої статті 16 Закону, а також абзацу четвертого пункту 7 Положення про єдину державну інформаційну систему у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 року № 627, інформація, отримана Держфінмониторингом під час здійснення державного фінансового моніторингу, що обробляється в єдиній інформаційній системі є таємницею фінансового моніторингу і використовується виключно з метою виконання вимог Закону. Держфінмониторинг, в свою чергу, забезпечує захист і зберігання такої інформації.

Отже, надання Держфінмониторингом доступу до інформації в єдиній інформаційній системі третім особам є розголошенням таємниці фінансового моніторингу відповідно до Закону, що тягне за собою настання відповідальності.

Зважаючи на те, що Україна як країна-член ООН, відповідно до Резолюції Ради Безпеки ООН від 29.07.2005 № 1617(2005), а також з урахуванням ратифікації 17.11.2010 Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (стаття 13 Конвенції), зобов'язана дотримуватись Рекомендацій FATF, пропонуємо врахувати пропозиції Держфінмоніторингу та викласти пункт 1 частини першої статті 36 Законопроекту в такій редакції:

«1) забезпечувати доступ до приміщень, засобів, інформаційно-телекомунікаційних систем, матеріалів і документів, у тому числі на засадах, визначених законодавчими актами щодо захисту інформації з обмеженим доступом, з урахуванням визначених ними обмежень».

**Голова Державної служби
фінансового моніторингу України**

Ігор ЧЕРКАСЬКИЙ